

Укладач: Л.В. Рабаданова,
м.н.с. відділу наукової
реферативної інформації
ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

(реферативний огляд)

Вступ

Реферативний огляд подає узагальнену інформацію про стан розробки питання без їхньої критичної оцінки автором огляду. Призначення даного огляду – ознайомити споживачів інформації зі станом розробки проблем організації профорієнтаційної роботи в школі. При підготовці огляду було використано матеріали за 2006-2014 рр. із загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова» та реферативної галузевої бази даних Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського, мережі Інтернет. Реферати подано українською мовою.

Професійна орієнтація є засобом здійснення педагогічної допомоги особистості в процесі вибору майбутньої професії та побудови освітньо-професійної траєкторії. Використання психологічних та педагогічних методик та технологій підготовки учнів до професійного самовизначення сприяє реалізації їх соціально-професійних орієнтацій. Взаємодія сім'ї та школи у організації профорієнтаційної роботи дозволяють не лише транслювати підростаючому поколінню знання, але й виховують трудові навички, передають спеціальні вміння, а також формують життєві орієнтації та установки на вибір майбутньої професії, продовження освіти й професійну підготовку.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Історичні передумови і теоретичні засади профорієнтації школярів / І. Піддячий // Педагогіка і психологія: вісник АПН України – 2006 – № 3. – С. 29-36. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Проаналізовано емпіричний досвід видатних філософів і педагогів щодо підготовки молоді до реального життя. Розглянуто тенденції розвитку психолого-педагогічної теорії профорієнтації. Викладено педагогічний аспект проблеми підготовки молоді до професійної діяльності засобами профорієнтації. Висвітлено проблему виховання і підготовки молоді до

усвідомленого професійного самовизначення. Підкреслено важливість політехнічного підходу до формування професійної спрямованості школярів. Обґрунтовано необхідність розробки методик виховного впливу на школярів I - XI класів у напрямку розвитку їхніх здібностей.

Профорієнтація, трудове навчання, продуктивна праця учнів середніх шкіл України у 80-х рр. ХХ ст. / І. І. Черевань // Пробл. інж.-пед. освіти. – 2012. – № 36. – С. 246-249. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Розкрито досвід організації профорієнтації, трудового навчання, продуктивної праці учнів середніх шкіл України у 1980-х рр., поєднання яких вплинуло на формування позитивного досвіду практичної трудової підготовки учнівської молоді, успішне функціонування та розвиток системи профорієнтаційної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній роботі в загальноосвітній школі / В Бербец // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини – 2010 – № 2. – С. 30-37. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розкрито психолого-педагогічні аспекти проблеми професійної орієнтації учнівської молоді. Визначено дидактичні можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній діяльності учителів трудового навчання. З'ясовано, що інформаційно-комунікаційні технології в процесі профорієнтаційної діяльності на уроках трудового навчання доцільно використовувати в режимі навчання, тренажера та контролю.

Використання сучасних освітніх технологій в профорієнтаційній роботі загальноосвітнього навчального закладу / Н. Філатова // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру НАПН України. – 2013. – № 1/2 (Психологія і педагогіка). – С. 231-236. – укр.

Розглянуто психологічні аспекти проблеми професійного самовизначення старшокласників у системі основних концептів: професійний вибір, професійне самовизначення, особистісне самовизначення, життєвий план. Досліджено період оптації (бажання, вибір) в контексті визначення механізму психічного розвитку старшокласника за соціальними критеріями концепції (Л. В. Виготський), за навчально-професійними критеріями (Д. Б. Ельконін та О. М. Леонтьєв); за професійним самовизначенням (І.В.Дубровіна), за розвитком тимчасової перспективи (Е. Еріксон). Доцільним, на думку автора, є застосування інтерактивних методів профорієнтації, спрямованих на предметний об'єктивний світ і у

внутрішній суб'єктивний план особистості школярів. Перспективним напрямом дослідження названо розробку програм та методичних рекомендацій щодо застосування освітніх технологій та інтерактивних методів у профорієнтаційній роботі.

Допрофесійна освіта учнів (вихованців) в системі діяльності сучасного позашкільного навчального закладу як шлях до європейських стандартів освіти / О. Артеменко // Рідна шк. : щомісяч. наук.-пед. журн. – 2014. – № 1/2. – С. 22-26. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.

Розглянуто проблему профільного навчання в системі допрофесійної освіти в позашкільному навчальному закладі. Висвітлено його мету, завдання, особливості, базові принципи та дескриптори рівнів кваліфікації учнів як критерії якості освіти. Головну увагу зосереджено на інноваційності цього підходу, його важливості та практичній значущості.

Організація цілеспрямованої і систематичної профорієнтаційної роботи - основа забезпечення країни професійними педагогічними кадрами / С. Меркулова // Нова пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 84-89. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Досліджено підготовку старшокласників до свідомого вибору педагогічної професії. З'ясовано поняття "професійна орієнтація", "професіографія", "професіограма". Оглядом представлено історію профорієнтації у світі та колишньому СРСР. Перераховано ланки педагогічної орієнтації: знайомство учнів зі змістом, особливостями і вимогами педагогічної професії до особистості старшокласника; профвиховання; активне включення старшокласників у діяльність з педагогічним змістом; профконсультації, профвідбір. Розглянуто 5 груп форм професійно-педагогічної орієнтації (факультети майбутніх вчителів, Малі академії наук, клуби "Юний педагог", педагогічні класи, педагогічні олімпіади). Підсумовано, що педагогічні класи дозволяють більш успішно здійснювати підготовку старшокласників до свідомого вибору професії вчителя; що педагогічні класи можуть стати ефективною формою розвитку та поглиблення інтересу старшокласників до вчительської діяльності.

Особливості підготовки вчителя технологій та креслення до профорієнтаційної роботи / М. Мрук // Нова пед. думка. – 2012. – № 1. – С. 250-252. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Висвітлено питання щодо особливостей підготовки вчителів технологій та креслення до профорієнтаційної роботи зі школярами. Розглянуто

методологічні підходи до використання показника компетентності, проведено аналіз рівня компетентності учнів загальноосвітніх закладів м. Одеса. Запропоновано рекомендації, що допоможуть учням бути готовими до усвідомленого вибору професії.

Підготовка майбутніх учителів технологій до використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній роботі з учнями [Текст] / М. Янцур // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць : наук. записки Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2013. – Вип. 7 (50). – С. 209-214. – Бібліогр.: 26 назв – укр.

Відзначено, що побудова незалежної держави гостро ставить питання про підвищення ролі кожної людини як у професійній, так і в громадській діяльності. Розглянуто передумови, шляхи і вимоги до застосування комп'ютерної техніки в професійній орієнтації. Наведено зміст спеціального курсу для майбутніх учителів технологій з використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній роботі з учнями.

Підготовка майбутніх учителів технологій до профорієнтаційної роботи у загальноосвітній школі : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Х. В. Процько; Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка. – Чернігів, 2009. – 20 с. – укр.

Вперше розкрито сутність профорієнтаційної компетентності як нового інтегративного особистісного утворення, яке забезпечує можливість здійснювати майбутніми вчителями технологій профорієнтаційної роботи у загальноосвітній школі. Конкретизовано зміст і способи набуття майбутніми учителями технологій ключових змістовних та операційно-діяльнісних компетентностей на різних етапах формування профорієнтаційної компетентності. Охарактеризовано структуру, встановлено критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх учителів технологій загальноосвітньої школи. Визначено педагогічні умови, необхідні для ефективного формування профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів технологій, якими є застосування технологій комплексного навчання, використання потенціалу змісту педагогічних дисциплін, спрямування змісту предмету "Профорієнтація та методика профорієнтації" на формування ключових компетентностей, забезпечення послідовності етапів формування профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів технологій. Розроблено модель формування профорієнтаційної компетентності майбутніх учителів технологій, що складається з таких компонентів: цільового, змістового, операційно-діяльнісного, оцінювально-результативного.

Проект «Модель компонентнісно орієнтованого навчального закладу».
Профорієнтаційна школа з багатoproфільним навчанням / О. Іговська //
Директор школи, ліцею, гімназії – 2009 – № 6. – С. 179-189. - Бібліогр.: 6
назв. – укр.

Розглянуто проект «Модель компонентнісно орієнтованого навчального закладу», основна ідея якого - створення нового освітнього мікросоціуму, який сприяє самовдосконаленню, саморозвитку, самоосвіті й самовизначенню учнів. Акцентовано увагу на розвитку професійно важливих якостей школярів з обраного виду діяльності, контролю та корекції професійних планів. Вміщено модель організаційної структури управлінської системи школи, модель випускника навчального закладу, таблицю компетентності учнів від початкової до старшої школи. Висвітлено основні напрями роботи з кадрами. Визначено джерела фінансування проекту та його матеріально-технічне забезпечення.

Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи : навч. посіб. для підгот. фахівців освіт.-кваліфікац. рівня «Бакалавр» напряму підгот. 6.010100 ПМСО «Трудове навчання» / В.В. Моштук, В.І. Терес; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич : Вид. від. ДДПУ ім. Івана Франка, 2014. – 204 с. – Бібліогр.: с. 202-204 – укр.

Розглянуто методологічні та науково-теоретичні основи профорієнтації. Показано місце професійної орієнтації українських школярів у системі підготовки їх до життя. Наведено методи організації та планування зазначеної роботи в школі. Приділено увагу професійному самовизначенню опитанта, його етапам та показникам. Подано інформацію про взаємозв'язок школи сім'ї та громадськості у профорієнтаційній роботі. Обґрунтовано результативність та критерії оцінювання профорієнтаційної роботи.

Профорієнтація і професійний профіль / Г. Омельченко // Дир. шк., ліцею, гімназії. – 2008. - № 3. – С. 95-97. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.

Визначено мету професійної орієнтації учнів і завдання їх професійної підготовки, важливою ланкою якої є кабінети профорієнтації в школах, УПК, ПТНЗ. Розглянуто складові готовності до вибору професії: психологічну, інформаційну й операційну, що відіграють вирішальну роль у виборі методик, форм і методів навчально-виховного процесу молоді. Зазначено, що для успішного проведення профорієнтації необхідна співпраця адміністрацій ПТНЗ і шкіл.

Профорієнтаційна направленість общеобразовательной подготовки молодежи / Д. Закатнов // Постметодика – 2008 – № 2. – С.29-32. – Бібліогр.: 5 назв. – рус.

Обґрунтовано необхідність якісних змін змісту, форм і методів підготовки школярів до вибору майбутньої професії. Проаналізовано існуючі проблеми і визначено основні вимоги до організації й педагогічного супроводу процесу підготовки школярів до професійної діяльності. Розглянуто і охарактеризовано особливості і функції моделі профільного навчання на профорієнтаційних курсах. Розкрито протиріччя між завданнями загальноосвітньої школи в плані підготовки учнів до професійного самовизначення й відсутністю адекватних організаційно-педагогічних умов її здійснення.

Профорієнтаційна робота як напрямок професійної діяльності соціального педагога у загальноосвітньому закладі / С. Мартинова // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Корекц. педагогіка і психологія. – 2011. – Вип. 3. – С. 111-114. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.

Розглянуто структурні елементи профорієнтаційної роботи соціального педагога. Обґрунтовано необхідність і важливість такого виду роботи з метою підготовки висококваліфікованих фахівців. Охарактеризовано професійну орієнтацію як систему психолого-педагогічних, методичних і державних заходів, що допомагають людині обґрунтовано вибрати професію з урахуванням як власних інтересів та здібностей, так і потреб суспільства у висококваліфікованих кадрах.

Профорієнтація та профвідбір: навч.-метод. комплекс для студ. спец. «Практична психологія» / Л. Р. Кашкарьова; Бердян. держ. пед. ун-т. – 2-ге вид., доповн. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 197 с. – Бібліогр.: с. 144-155 – укр.

Надано психологічну характеристику професій. Розкрито психологічні засади вибору професій. Розглянуто поняття профпридатності та вимоги, які висувуються до людини різними типами професій. Висвітлено основи та методи професійної психодіагностики. Визначено сутність профорієнтаційної роботи та її компоненти. Показано особливості проведення профорієнтаційної роботи в школі.

Профорієнтація як засіб підготовки учнівської молоді до праці / Н. Литвинова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 200-210. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Розкрито нові підходи до організації профорієнтаційної роботи у процесі підготовки учнівської молоді до праці. Описано основні складові профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю. Наведено конкретні рекомендації щодо проведення профорієнтаційних заходів як у загальноосвітніх, так і в професійно-технічних учбових закладах.

Профорієнтація як чинник підвищення освітнього потенціалу національної економіки / Д. Поліщук // Пробл. науки. – 2012. – № 4. – С. 7-10. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Наведено результати аналізу профорієнтації як чинника підвищення освітнього потенціалу національної економіки. Обґрунтовано актуальність профорієнтації на етапі навчання у ВНЗ. Сформульовано ключові напрями з підвищення ефективності профорієнтаційної роботи в аспекті економічного розвитку.

Психолого-педагогічний супровід профорієнтаційної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах: поняття та сутність / Н. В. Філатова // Наука і освіта. – 2012. – № 7. – С. 175-179. – Бібліогр.: 17 назв. – укр.

Розглянуто проект «Модель компонентно орієнтованого навчального закладу», основна ідея якого - створення нового освітнього мікросоціуму, який сприяє самовдосконаленню, саморозвитку, самоосвіті й самовизначенню учнів. Акцентовано увагу на розвитку професійно важливих якостей школярів з обраного виду діяльності, контролі та корекції професійних планів. Наведено модель організаційної структури управлінської системи школи, модель випускника навчального закладу, таблицю компетентності учнів від початкової до старшої школи. Висвітлено основні напрями роботи з кадрами. Визначено джерела фінансування проекту та його матеріально-технічне забезпечення.

Система взаємодії вищих і загальноосвітніх навчальних закладів в процесі ЗНО / В. Сотніков // Наша шк. – 2012. – № 3. – С. 44-46. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Розглянуто зовнішнє незалежне оцінювання як цілісну систему з позицій системного підходу. Окреслено напрями взаємодії ВНЗ і середньої школи, зокрема профорієнтаційна робота підприємств для популяризації інженерних спеціальностей серед школярів і співпраця з ВНЗ; підготовка учнів до складання ЗНО. Обґрунтовано необхідність і доцільність запровадження тестів на здібності. Констатовано, що введення такого тесту в Україні обумовлено як економічними, так і соціальними причинами, а саме: виявлення інтелектуальної молоді, що в силу матеріальних статків батьків, залишається на низькому соціальному рівні, подібна ситуація є " шляхом до руйнації нації і держави). Аргументовано переваги даного типу тестів для оптимізації якості конкурсного відбору до ВНЗ.

Трудове навчання і професійна орієнтація в загальноосвітній школі / В. Леськів, Д. Леськів // Молодь і ринок – 2011 – № 5. – С.104-106. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Представлено один з можливих варіантів покращення підготовки випускників основної школи в галузі «Технологія» з метою свідомого підходу до вибору майбутньої сфери діяльності. Запропоновано розділити цей курс на три етапи: «Трудове навчання», «Основи техніки» і «Основи технології». Зроблено висновок, що вибравши робочу спеціальність у сфері виробництва, випускник зможе без особливих труднощів освоїти її і періодично підвищувати свою кваліфікацію, а при необхідності перекваліфікуватись.

Фактори професійного самовизначення особистості в сучасних умовах /
О. Васильєва // Наука і освіта. – 2011. – № 1. – С. 19-22. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури розкрито сутність та співвідношення понять «професійне самовизначення», «профорієнтація» і «профконсультація». Сутнісним в процесі професійного становлення (ПС), на думку автора, є зв'язок етапів розвитку людини зі стадіями ПС, який можна змодельовати у вигляді системи: фаза оптанта – фаза адепта – фаза адаптації – фаза інтернала – фаза майстерності – фаза наставництва. Констатовано, що професійне самовизначення – тривалий, динамічний процес самореалізації особистості, який детермінується соціально-економічними, психологічними, суб'єктно-особистісними, індивідуально-особистісними факторами. Зазначено, що домінуюче значення в активізації ПС має усвідомлення як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, як з точки зору розуміння динаміки ПС, так і з точки зору педагогічного впливу на її подальшу долю. В контексті сказаного доведено необхідність проведення зі старшокласниками спеціального курсу «Професійне самовизначення».

РОЗДІЛ 3. ПРОФОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ТА СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Визначення рівнів готовності школярів до вибору професії типу «людина – художній образ» як проблема педагогічної діагностики / Ю. Ю. Іваньо // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. – 2012. – № 3. – С. 183-188. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.

Охарактеризовано показники, критерії та окремі методики визначення рівнів готовності учнів до вибору майбутньої професії типу «людина – художній образ» в контексті завдань професійної діагностики. Визначено, що оцінка сформованості готовності до вибору майбутньої професії ґрунтується на окремих критеріях основних компонентів цієї готовності та методиках її оцінювання як цілісного явища.

Педагогічні умови профорієнтаційної роботи в початковій школі / Е. Унтілова // Наука і освіта. – 2011. – № 4. – С. 445-448. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Теоретично обґрунтовано й експериментально апробовано методика використання профорієнтаційного матеріалу в початковій школі. Проаналізовано результати дослідження, констатовано високий і середній рівні сформованості професійної орієнтації в учнів експериментальної групи. Визначено завдання й педагогічні умови профорієнтаційної роботи (ПР) в молодших класах, розроблено ряд профорієнтаційних занять з урахуванням специфіки теми. У психолого-педагогічному аспекті визначено поняття "професійна орієнтація"; висвітлено завдання і педагогічні умови ПР в молодших класах. Узагальнено та виокремлено компоненти структури організації системи професійної орієнтації.

Підготовка учнів 8-9 класів до вибору професій типу «людина - художній образ» у взаємодії загальноосвітньої школи та коледжу мистецтв : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Ю. Іваньо; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2011. – 20 с. – укр.

Розкрито сутність поняття «готовність до вибору майбутньої професії», визначено структуру, показники та рівні готовності учнів до вибору професій типу «людина - художній образ» і методика її оцінювання. Обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-педагогічні умови формування готовності учнів 8-9-х класів до вибору професій типу «людина - художній образ», що реалізовувались у процесі спільної діяльності середньої загальноосвітньої школи та коледжу мистецтв як структурні елементи педагогічної технології підготовки учнів до вибору майбутньої професії.

Подорож до світу дорослих (профорієнтаційна робота з учнями початкової школи за експериментальною методикою) / О. Білик // Гуманіт. науки. – 2010. – № 1. – С. 82-86. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Розглянуто зміст і методика профорієнтаційної роботи з учнями другого класу. Наведено результати експериментальної роботи, які перевірялися за допомогою авторського опитувальника.

Професійні проби як засіб підготовки школярів до вибору майбутньої професії типу «людина – художній образ» / Ю. Іваньо // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 211-217. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.

Визначено вплив професійних проб на формування в учнів VIII - IX класів загальноосвітніх шкіл готовності до вибору майбутньої професії. Обґрунтовано, що професійні проби можуть бути природною складовою уроків з трудового навчання. На прикладі різьблення по дереву показано особливості методики здійснення професійних проб трьох рівнів складності за професіями типу «людина – художній образ».

Профорієнтаційна робота з учнями молодшого шкільного віку як засіб формування соціальної компетенції особистості / Л. Рондяк // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. пед. – 2006. – Вип. 21, ч. 2. – С. 154-161. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Обґрунтовано, що профорієнтаційна робота (ПОР) із учнями молодшого шкільного віку є важливим засобом формування соціальної компетенції особистості. Розкрито теоретичні аспекти змісту, методів і форм профорієнтаційної роботи з учнями початкової школи. Особливу увагу зосереджено на практичних рекомендаціях щодо поліпшення ПОР із учнями цієї вікової групи.

Соціалізація молодших підлітків-вихованців інтернатних закладів засобами профорієнтаційної діяльності / І. Ващенко, Л. Кондрацька // Гуманіт. вісн. ДВНЗ "Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди" : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 25. – С. 247-255. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Подано огляд і аналіз проблеми соціалізації підлітків. На матеріалі вивчення психологічної літератури конкретизовано теоретичний і практичний внесок науковців з означеної проблематики. Розкрито роль профорієнтаційної діяльності у професійному самовизначенні підлітків-вихованців інтернатних закладів.

Ти і твій вибір : (інтелектуальна профорієнтаційна гра) / В. Олійник // Виховна робота в школі. – 2011. – № 2. – С. 20-22 – укр.

У статті представлено розробку інтелектуальної профорієнтаційної гри для учнів середньої школи.

РОЗДІЛ 3. ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ЗІ СТАРШОКЛАСНИКАМИ

Аспекти професійного самовизначення старшокласників / Н. Розіна // Пед. вісн. – 2011. – № 4. – С. 25-28. – укр.

Проаналізовано результати комплексного соціологічного дослідження професійного самовизначення учнів черкаських шкіл, а саме: мотивація вибору майбутньої професії; оцінка старшокласниками чинників, від яких залежить розмір грошової винагороди фахівця, оцінка впливу професії батьків на професійне самовизначення. Визначено ієрархію цінностей, які є пріоритетними для школярів: висока оплата праці, професійний ріст, самостійне прийняття рішень; визначено чинники високої оплати праці; професійний вибір більшості респондентів зумовлений прагматичними міркуваннями, спонтанно-емоційними проявами та падінням престижу суспільно значимих професій. Констатовано необхідність планування та координації заходів профорієнтаційної роботи, оптимізації основних форм: професійних інформації, консультації, відбору, адаптації.

Виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Т. О. Близнюк; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2012. – 20 с. – укр.

Проведено аналіз вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної літератури, розкрито сутність і структуру виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя. Визначено педагогічні умови виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя: системно-інтегративний підхід до виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя, комунікативне спрямування навчального матеріалу предметів мовного циклу та виховання інтересу до професії вчителя, реалізація набутого старшокласниками комунікативного досвіду в навчальних і реальних педагогічних ситуаціях. Ефективність дослідження визначено в процесі педагогічного експерименту, мета якого полягала у впровадженні у практику ЗНЗ етапної методики, спрямованої на виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя.

Групповая профориентационная игра "Путь в профессию" / Н. Бякова // Воспитание школьников : теорет. и науч.-метод. журн. – 2011. – № 1. – С. 49-56. – Бібліогр.: 1 назв. – рус.

Досліджено використання ігрової технології у профорієнтаційній роботі педагогів, психологів зі старшокласниками.

Діагностика готовності старшокласників сучасної загальноосвітньої школи до професійного самовизначення / І. Стражнікова // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009. – № 5. – С. 201-205. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Розглянуто питання удосконалення системи професійного самовизначення старшокласників загальноосвітньої школи. Розкрито компоненти свідомого вибору професії та основні аспекти профорієнтаційної роботи зі школярами.

Діяльність класного керівника щодо формування системи смисло-життєвих цінностей у старшокласників / Т. Сергеева // Таврійський вісник освіти. – 2011. – №2. – С. 182-187. – Бібліогр.: 7 назв – укр.

У статті висвітлено завдання та напрямки роботи педагогів щодо сприяння самовизначенню старшокласників у професійній та інших сферах життя.

Змістова структура готовності старшокласників до професійного вибору в галузі економіки та підприємництва / А. Калінська // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 4. – С. 20-28. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Проаналізовано стан дослідження впровадження в навчально-виховний процес ЗНЗ інноваційних технологій розвитку здатності молоді до вибору успішної професії та планування кар'єри. З'ясовано змістову структуру готовності старшокласників до вибору професій у галузі економіки та підприємництва на основі аналізу завдань сучасної економічної освіти і виховання в загальноосвітній школі та програм їх реалізації. Уточнено змістову компоненту психологічного феномена «готовність старшокласників до вибору професій у галузі економіки та підприємництва за умов профільного навчання». Визначено та охарактеризовано мотиваційно-ціннісну, когнітивну, діяльнісно-практичну та рефлексивно-оцінну складові цієї структури та конкретизовано відповідні цим складовим предметні знання, уміння та навички. Констатовано інтегральний характер досліджуваного феномену та актуальність вдосконалення якості підготовки учнівської молоді до вибору професії.

Зміст, форми та методи формування готовності майбутнього вчителя інформатики до профорієнтаційної діяльності із старшокласниками / Г. Шліхта // Нова педагогічна думка – 2008 – № 2. – С. 108-112. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.

Обґрунтовано актуальність і представлено зміст програми «Основи профорієнтаційної діяльності зі старшокласниками» та досвід експериментального навчання за нею на базі Рівненського державного гуманітарного університету у 2006-2007 н. р. Мета програми – формування готовності майбутнього вчителя інформатики до профорієнтаційної діяльності зі старшокласниками. Програму спецкурсу розраховано на 60 академічних годин. Висвітлено розроблений для семінарських занять «Метод спікера» (різновид роботи по групах), застосування методів моделювання реальних ситуацій, самостійної роботи дослідницького характеру, вироблення навичок під час шкільної практики. Відзначено, що дана програма створює атмосферу зацікавленості, глибокої та цілісної включеності студентів у процес навчання.

Концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2011. – № 1. – С. 39-42. – укр.

Визначено один з напрямів забезпечення конкурентоспроможності країни, яким є формування, відтворення й використання трудового потенціалу, зокрема - кваліфікованих робітників. Проаналізовано стан підготовки молоді за робітничими професіями. Подано понятійний апарат Концепції. Наведено основні напрями розвитку професійної орієнтації молоді на робітничі професії. Обґрунтовано очікувані результати Концепції.

Модель професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності : з досвіду роботи українського медичного ліцею

Національного медичного університету імені О. О. Богомольця / Я. Цехмістер, Р. Іваненко, Л. Переймибіда // Директор школи, ліцею, гімназії : Всеукр. наук.-практ. журн. – 2010. – № 5. – С. 161-166. – Бібліогр.: 19 назв. – укр.

На основі комплексного аналізу проблеми професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності у статті запропонована модель професійної орієнтації на медичні спеціальності. Представлений і проаналізований взаємозв'язок усіх структурних компонентів моделі.

Моделювання профорієнтаційної роботи у вивченні біології в старших класах [Текст] / Н. Гнілуша // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / Криворіз. держ. пед. ун-т. - Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – Вип. 33. – С. 288-298 : іл. – Бібліогр.: с. 298 (6 назв) – укр.

Розкрито особливості організації профільного навчання в системі екологічної підготовки учнів. На конкретних прикладах продемонстровано зв'язок факторів, які впливають на ефективність профорієнтаційної роботи при вивченні біології в старших класах. Наголошено, що для реалізації завдань профорієнтації при навчанні біології необхідно спиратися на дидактичні, профорієнтаційні та методичні принципи, із яких випливають вимоги до визначення змісту, вибору, оптимальних методів і методичних прийомів. Проаналізовано дидактичні принципи, що визначають зміст і організацію процесу професійної орієнтації в курсі біології. Запропоновано модель організації профільного навчання в системі екологічної підготовки школярів.

Можливості Рівненського міського центру зайнятості у профорієнтаційній роботі з учнівською молоддю / А. Грещук // Нова пед. думка. – 2010. – № 4. – С. 143-144. – укр.

Розглянуто можливості проведення профорієнтаційної та діагностичної роботи з учнями VIII - IX класів ЗНЗ. Показано використання закладами освіти матеріальної бази центрів зайнятості, надання консультацій школам щодо можливого вибору конкретним учнем напрямку профільного навчання, надання рекомендацій школярам, педагогам, батькам за визначення учнем профільного навчання, врахування керівництвом районів і міст пріоритетів ринку праці за визначення напрямків профільного навчання старшокласників.

Науково-методичні засади підготовки учнів 10-11 класів до професійного самовизначення у процесі профільного навчання / О. В. Мельник // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету – 2008 – № 22. – С. 62-67. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Обґрунтовано теоретико-методологічні засади конструювання змісту програми курсу "Побудова кар'єри". Викладено мету, завдання і структуру

курсу. Виділено вимоги до організації заняття з основ побудови кар'єри та умови реалізації змісту навчання. Проаналізовано роль ведення учнями "Щоденника вибору майбутньої професії", подано його зразок.

Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності: Дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Іваненко Руслана Валеріївна. – Вінниця, 2008. – 279 с. – укр.

Проаналізовано стан дослідження проблеми у педагогічній теорії та практичній діяльності профільних ліцеїв. Розроблено модель організації професійної орієнтації старшокласників у процесі їхньої допрофесійної підготовки в медичному ліцеї. Виявлено організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності у медичному ліцеї. Визначено критерії ефективності профорієнтаційної роботи у медичному ліцеї. Розроблено методичні рекомендації щодо професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності в умовах медичного ліцею.

Педагогічні умови підготовки старшокласників до вибору професії в умовах профільного навчання: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Л. О. Турчина ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ, 2011. — 20 с. — укр.

Досліджено проблему підготовки старшокласників до вибору професії за умов профільного навчання. Проаналізовано теоретичні засади підготовки старшокласників до вибору професії, уточнено та науково обґрунтовано поняття «профорієнтація старшокласників за умов профільного навчання», «вибір професії старшокласниками». Доведено, що вибір професії здійснюється старшокласником на основі системної зовнішньої дії, від якої залежить подальший його особистий та професійний шлях, у результаті чого формується особистість випускника, який готовий до усвідомленого професійного вибору. Визначено педагогічні умови підготовки старшокласників до вибору професії за умов профільного навчання. Перевірка ефективності виділеного комплексу педагогічних умов, що забезпечують дієвість розробленої моделі підготовки старшокласників до вибору професії за умов профільного навчання, відбувається в процесі підготовчого, стимулювально-мотиваційного, операційно-дієвого, змістовного етапів. Доведено, що визначені умови позитивно впливають на підвищення рівня готовності учнів старших класів до вибору професії. Розроблено методичні рекомендації щодо організації підготовки старшокласників до вибору професії за умов профільного навчання.

Підготовка майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Негривода Олена Олексіївна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, держ. закл.

"Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". - Одеса : [Б. в.], 2012. - 255 с. + 1 ел. опт. диск (CD-ROM). – Бібліогр.: с. 162-185. – укр.

Визначено сутність і структуру поняття «готовність майбутніх учителів до профорієнтаційної роботи зі старшокласниками»; уточнити поняття «підготовка майбутніх учителів до профорієнтаційної роботи зі старшокласниками». Розглянуто компоненти, критерії, показники та характеризувати рівні готовності майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками. Виявлено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками. Розроблено експериментальну модель підготовки майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками.

Прогностична модель системи профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 1. – С. 23-27. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Розкрито підходи до створення прогностичної моделі профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю, адекватної динамічним умовам ринкової економіки. Підкреслено, що потребує уточнення сутність феномену "професійне самовизначення особистості" та потребує оновлення існуюча концепція профорієнтаційної роботи стосовно перенесення центру ваги на надання особистості психологічної підтримки під час вибору професії. Аргументовано можливість заміни терміну професійна орієнтація" на термін "професійне консультування". Акцентовано увагу на періодизації професійного розвитку особистості для учнівської молоді. Запропоновано модель профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю. Зазначено, що професійний супровід професійного розвитку особистості на етапі навчання співвідноситься з ключовими етапами професійної підготовки: адаптації, інтенсифікації, ідентифікації. Обґрунтовано необхідність створення центрів професійного консультування.

Проектна діяльність у професійному становленні старшокласників. Програма факультативного курсу / Л. Мартинець // Виховна робота в школі. – 2011. – № 2. – С. 41-55. – укр.

У статті представлено навчальну програму «Проектна діяльність у професійному становленні особистості старшокласників». Пропонований курс розрахований на учнів 10-11 класів (одинадцятирічна школа) або 11-12 класів (дванадцятирічна школа) усіх типів навчальних закладів і передбачає два роки навчання. Уведення в навчально-виховний процес нового курсу допоможе учням набутти досвід самостійного і творчого вирішення практичних, життєвих, професійних завдань. Курс розроблений з метою спрямувати особистість старшокласників до вибору власного життєвого

шляху, розумно вмотивованої діяльності, сприяти творчій самореалізації та професійному самовизначенню.

Професійно орієнтаційна робота зі старшокласниками : монографія / Г. Х. Яворська, О. О. Негривода. – О. : Вид. Букаєв В.В., 2012. – 165 с. – Бібліогр.: с. 95-113. – укр.

Теоретично обґрунтовано проблему підготовки майбутніх учителів до професійно орієнтованої роботи зі старшокласниками, проаналізовано готовність майбутніх учителів, стан їх підготовки та педагогічні умови до такої роботи. Розроблено експериментальну модель підготовки майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками, акцентовано на створенні позитивної мотивації, використанні навчальних психолого-педагогічних ситуацій та забезпеченні рефлексивної позиції до цього виду діяльності у процесі навчально-виховної роботи ВНЗ.

Профессиональное самоопределение старших школьников: новые возможности / М. Штурмак // Воспитание школьников : теорет. и науч.-метод. журн. – 2013. – № 1. – С. 35-38. – Библиогр.: 5 назв. – рус.

Акцентовано увагу на використання дистанційних технологій навчання у профорієнтаційній роботі зі старшими школярами.

Профільне навчання і проблеми соціалізації випускників / Л. Липова, П. Замаскіна, В. Малишев // Шлях освіти – 2008. – № 1– С. 38-41. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.

Розглянуто введення профільного навчання в старших класах як одну з найважливіших інновацій сучасної школи, адже передбачається, що профілізація сприятиме профорієнтації і полегшенню вибору життєвого шляху на професійній ниві. Окреслено недоліки профілізації в існуючому вигляді. Акцентовано увагу на потребі запозичення кращого світового досвіду з профільного навчання і профорієнтації та адаптації їх до умов України з використанням вітчизняного культурно-історичного досвіду. Проаналізовано адекватність професійних намірів учнів потребам ринку праці. Розкрито умови, за яких можлива успішна профілізація-профорієнтація-соціалізація випускників школи, зокрема кооперування різних освітніх закладів, діяльність ресурсних центрів органів місцевої влади, врахування стану здоров'я і особистісних рис учня.

Психологічні особливості старших підлітків з низьким рівнем навчальних досягнень в умовах профорієнтації: Автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Н.О. Гончарова ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2007. — 22 с. — укр.

Розроблено й експериментально перевірено структурно-функціональну схему взаємозв'язку умов профорієнтації, розвитку психологічних особливостей і навчальних досягнень старших підлітків. Доведено, що проведення профорієнтаційної роботи впливає на розвиток даних особливостей учнів основної школи та рівень їх навчальних досягнень. За умов спеціально організованого профорієнтаційного психолого-консультативного тренінгу можна забезпечити позитивну динаміку розвитку психологічних особливостей старших підлітків і рівня їх навчальних досягнень. Це створює нову, більш перспективну ситуацію для професійного самовизначення, дозволяє розв'язати проблеми, зумовлені наявністю системи: психологічні особливості - низький рівень досягнень – неефективна профорієнтація та професійне самовизначення, сприяє розвитку взаємозумовлених компонентів системи: профорієнтаційний психолого-консультативний тренінг - розвиток психологічних особливостей - зростання навчальних досягнень - більш ефективно професійне самовизначення. Запропоновано методичні рекомендації для психологів і вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

Розвиток мотивації майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи зі старшокласниками / О. Негривода // Наука і освіта. – 2010. – № 8. – С. 95-99. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.

Розкрито роль розвитку мотивації майбутніх вчителів щодо профорієнтаційної роботи зі старшокласниками. Обґрунтовано спецкурс як засіб реалізації розвитку мотивації майбутніх учителів щодо профорієнтаційної роботи зі старшокласниками. Визначено роль самоаналізу власних професійних якостей у самостійній роботі студентів. Узагальнено, що забезпечення мотивації як умови підвищення рівня підготовки майбутніх учителів до профорієнтаційної роботи зі старшокласниками полягає в набутті ними знань з педагогіки, психології для розуміння теоретичної основи даного явища.

Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення: монографія. / Д. О. Закатнов. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160 с. — укр.

Представлено теоретичний аналіз проблем підготовки учнів середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів до професійного самовизначення в сучасних соціально-економічних умовах. Розглянуто професійну орієнтацію як засіб здійснення педагогічної допомоги особистості в процесі вибору майбутньої професії та побудови освітньо-професійної траєкторії. Акцентовано увагу на теорію й практику використання педагогічних технологій підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення. Розкрито особливості використання технологій Д. Голланда та С. Фукуями в процесі підготовки учнівської молоді до вибору професії.

Усвідомлення старшокласниками стану власного здоров'я як умова адекватного професійного самовизначення : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.07 / Ю. В. Вінтюк; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – О., 2011. – 20 с. – укр.

Уперше теоретично обґрунтовано та експериментально підтверджено вплив стану здоров'я учнів шкіл на процес вибору сфери їх майбутньої професійної діяльності, за цього показники здоров'я розглянуто як професійно значущі параметри індивіда. Доведено наявність залежності між рівнем усвідомлення старшокласниками стану свого здоров'я та адекватністю їх професійного самовизначення. Виявлено залежність між показниками здоров'я старшокласників та сформованістю професійно значущих якостей їх особистості. Визначено критерії оцінювання стану здоров'я людини з позицій валеологічної підходу, що дозволяє діагностувати в профорієнтаційних цілях наявні в неї адаптаційні ресурси. Визначено етапи процесу усвідомлення стану свого здоров'я та його відповідності вимогам бажаної професії (рівень фрагментарного усвідомлення, початковий рівень усвідомлення, рівні критичного, цілеспрямованого та повного усвідомлення).

Формування готовності учнів основної школи до вибору гуманітарного профілю навчання : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Т. М. Бабко; Ін-т пробл. виховання НАПН України. – К., 2011. – 20 с. – укр.

Здійснено теоретичний аналіз проблеми формування готовності учнів до вибору профілю навчання. Уточнено зміст поняття «готовність учня основної школи до вибору гуманітарного профілю навчання». Визначено критерії, показники та виявлено рівні сформованості в учнів основної школи готовності до вибору гуманітарного профілю навчання. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування в учнів основної школи готовності до вибору гуманітарного профілю навчання. Розроблено й апробовано модель формування в учнів основної школи готовності до вибору гуманітарного профілю навчання за умов загальноосвітнього навчального закладу.

Формування професійних домагань старшокласників у процесі профорієнтаційної роботи : дис. канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Грабчак Олена Валентинівна ; Хмельницький нац. ун-т. - Хмельницький, 2012. - 240 с. : дод. - Бібліогр.: с.175- 201 (304 назв.) – укр.

З'ясовано сутність і структуру поняття «професійні домагання» старшокласників. Визначено критерії, показники та рівні сформованості професійних домагань старшокласників. Теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування професійних домагань старшокласників у процесі профорієнтаційної роботи. Розроблено методика реалізації

педагогічних умов по формуванню професійних домагань учнів старшого шкільного віку, експериментально перевірити її ефективність.

Формування професійних намірів старшокласників у процесі художньо-трудої підготовки : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / М. С. Коляновська; НАПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2012. – 18 с. – укр.

Уточнено категорії «намір», «професійний намір», «формування професійних намірів», «процес формування професійних намірів старшокласників». Визначено ознаки та структурні компоненти професійного наміру, а також у відповідності до них етапи процесу формування професійних намірів старшокласників: початковий, процесуальний, результативний. Запропоновано авторську програму «Створи свій шлях», що покладена в основу методики формування професійних намірів старшокласників у процесі художньо-трудої підготовки, де розкрито повний комплекс форм, методів і засобів, спрямованих на визначення та формування професійних намірів старшокласників. У навчальний процес середніх загальноосвітніх і спеціальних навчальних закладів впроваджено дану програму, а також методики формування професійних намірів старшокласників у процесі художньо-трудої підготовки.

РОЗДІЛ 5. ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ У ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ШКІЛ

Підготовка старшокласників шкіл сільської місцевості до фермерської діяльності в умовах профільного навчання : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / А. М. Коляда; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2011. – 20 с. – укр.

Обґрунтовано модель підготовки до фермерської діяльності старшокласників сільських ЗНЗ за умов профільного навчання. На основі аналізу кваліфікаційної характеристики робітника фермерського господарства визначено знання та вміння, якими повинен володіти сучасний фермер. Виявлено педагогічні умови ефективної підготовки старшокласників до фермерської діяльності, розроблено навчальну програму "Основи фермерської діяльності" для учнів X - XI класів технологічного профілю та структурну модель даної підготовки. Проведено аналіз застосування в навчальному процесі сучасних педагогічних технологій. Досліджено ефективність запропонованої системи підготовки майбутніх фермерів у ЗНЗ сільської місцевості.

Професійна орієнтація сільських підлітків / Н. Алєндарь // Молодь і ринок. – 2009. – № 9. – С. 89-93. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розкрито особливості професійно-орієнтаційної діяльності з підлітками на основі експериментального дослідження. Наведено форми, методи і засоби профорієнтаційної роботи у сільській загальноосвітній школі. Виокремлено компоненти професійної орієнтації. З'ясовано напрями позакласної роботи з професійної орієнтації старшокласників. Зроблено висновок, що низький рівень професійного орієнтування сільських підлітків на роботу в сільському господарстві пов'язаний із незадовільними умовами праці та низьким рівнем заробітної платні. Акцентовано увагу на проблемі активізації профорієнтаційної діяльності.

Професійна орієнтація учнів у навчально-виховній діяльності сільських закладів освіти / О. Зотова // Рідна школа – 2011 – № 12. – С.54-59. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розглянуто систему заходів з формування професійної спрямованості учнів на сільськогосподарські професії, що реалізуються в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах Хмельниччини. Запропоновано шляхи розв'язання проблеми профорієнтації сільської молоді. Зазначено, що профорієнтація як комплексний захід у навчально-виховній діяльності сільського закладу освіти передбачає роботу педагогічного колективу, спрямовану на надання дітям відповідної інформації та формування в них інтересу до сільськогосподарських професій. Підкреслено важливу роль у системі профорієнтаційної роботи з сільськими школярами позашкільної діяльності, зокрема дослідницько-натуралістичної роботи юннатівських об'єднань та роботи на навчально-дослідних земельних ділянках. Визначено напрями роботи вчителя біології, керівника гуртків еколого-натуралістичного профілю щодо професійної орієнтації учнів. Акцентовано увагу на необхідності забезпечення педагогічних працівників фаховою літературою і наочними посібниками, матеріалами навчально-методичного змісту, підручниками та посібниками для школярів, які б давали їм детальну інформацію про аграрні професії.

РОЗДІЛ 6. ОСОБЛИВОСТІ ШКІЛЬНОЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗА КОРДОНОМ

Особливості профорієнтаційної роботи у навчальних закладах Великої Британії / О. Пономаренко // Вища шк. – 2011. – № 3. – С. 69-77. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Розкрито основні ознаки загальної освіти у країнах ЄС наприкінці ХХ ст. Наголошено на необхідності профорієнтаційної роботи на всіх етапах розвитку особистості та формування професійної спрямованості у майбутніх спеціалістів. Охарактеризовано чотири функції профорієнтації,

що визначаються її цілями: соціальною, економічною, медико-фізіологічною та психолого-педагогічною. Проаналізовано накопичений досвід у галузі теорії та практики профорієнтації Великої Британії. Зазначено, що вона розвивається інтенсивно та відповідно до соціально-економічних потреб країни, починається на ранніх етапах шкільного навчання і продовжується протягом усього періоду перебування дитини в школі, а також після закінчення школи (перед вступом до ВНЗ чи на роботу) та супроводжує трудовий шлях дорослої людини. Зосереджено увагу на функціях і завданнях профконсультантів, які працюють у школах на кожному віковому етапі. Виокремлено практику створення в англійських школах міні-підприємств, що дають змогу розвивати інтереси та нахили учнів, набувати підприємницьких навичок.

Професійна орієнтація у підготовці учнівської молоді до зайнятості / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2014. – № 2. – С. 58-60. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Обговорено процес професійної орієнтації у підготовці учнівської молоді до зайнятості. Професійну орієнтацію визначено як комплекс заходів (організаційних, педагогічних, медичних та ін.), спрямованих на оптимізацію процесу вибору професії, способу її одержання й працевлаштування відповідно до бажань. За результатами дослідження професійної орієнтації в школах США, Франції, Великої Британії з'ясовано, що в економічно розвинутих країнах професійну орієнтацію розглядають як один з основних засобів підготовки учнівської молоді до зайнятості. Акцентовано увагу на розробці належного законодавчого забезпечення профорієнтаційної роботи з молоддю, що навчається, технологій її реалізації на основі компетентнісного підходу, запровадження підготовки фахівців з професійної орієнтації.

Професійна орієнтація в системі середньої освіти (французький досвід) / О. Хміль // Молодь і ринок. – 2011. – № 3. – С. 114-118. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розглянуто проблему організації шкільної та професійної орієнтації учнів у загальноосвітніх коледжах і ліцеях Франції, методи, засоби та форми її проведення. Висвітлено, що система спрямована на розвиток кожного школяра, на формування у молоді культури професійного самовизначення, на соціалізацію молоді відповідно до потреб сучасного суспільства.

Професійна орієнтація учнівської молоді в Німеччині й Україні в умовах ринку праці (порівняльний аналіз) [Рукопис] : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Кузів Марія Зіновіївна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2010. – 286 с. : табл., рис. – Бібліогр.: с. 266-286. – укр.

Проаналізовано педагогічні, психологічні, соціальні, економічні підходи дослідження проблеми професійної орієнтації, соціально-економічні й

історико-педагогічні умови розвитку професійної орієнтації в Україні та Німеччині. Виявлено особливості професійної орієнтації учнівської молоді в Україні за умов сучасного ринку праці. Розкрито характерні ознаки професійної орієнтації учнівської молоді в Німеччині. Визначено можливості впровадження прогресивних ідей досвіду професійної орієнтації Німеччини в Україні, що полягає у забезпеченні співпраці загальноосвітніх навчальних закладів з центрами зайнятості та підприємствами.

Професійна підготовка старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Т. Б. Козак; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2011. – 20 с. – укр.

Узагальнено основні філософські та педагогічні концепції початкової професійної освіти Німеччини. Виокремлено й охарактеризовано основні періоди становлення початкової професійної освіти, розкрито особливості її розвитку на сучасному етапі. Подано загальну характеристику структури управління професійною підготовкою старшокласників. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення й основні джерела фінансування закладів середньої освіти другого ступеня Німеччини. Охарактеризовано особливості організації, зміст, форми та методи професійної підготовки старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини. Здійснено порівняльний аналіз професійної підготовки старшокласників в Україні та Німеччині, виявлено прогресивні ідеї досвіду професійної підготовки старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини та визначено можливості їх реалізації в освітньому просторі України.

Співпраця з бізнесом як напрям партнерства американської школи та громади / Н. Голубкова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2011. – № 1. – С. 172-181. – Бібліогр.: 16 назв. – укр.

З'ясовано значення співпраці школи з бізнесом як складової партнерства американської школи та громади в контексті історичного розвитку шкільництва країни. Зазначено, що незважаючи на те, що зв'язки американської школи з бізнесом беруть початок у XVIII ст., бізнесові структури не виявляли активності у партнерських відносинах зі школами до другої половини XX ст., коли їх актуальність було визнано на законодавчому рівні, і ці зв'язки зводилися до надання матеріальної допомоги. Розглянуто рівні досліджуваного партнерства за сучасного періоду, який охарактеризовано більш складними умовами для роботи школи та потребою в робітниках, професійна компетенція яких є вищою за базовий рівень. Виділено такі напрями партнерства бізнесу та школи у США: забезпечення матеріальної і технічної бази, участь у розробці навчальних програм, профорієнтаційна робота. Запропоновано вивчити можливості участі

представників бізнесу у виховній діяльності, у підвищенні кваліфікації вчителів.

Шкільний профконсультант в освітній системі Польщі / О. Бордакова // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 1. – С. 105-114. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Акцентовано увагу на розв'язанні проблеми професійної орієнтації учнів. Висвітлено низку завдань Академії Європейського Союзу, яка окреслила основне коло діяльності професійного консультанта в інтегрованій Європі. Розкрито передумови впровадження посади профконсультанта в школи європейських країн. Проведено науково-педагогічний аналіз роботи профконсультантів у освітній системі Польщі. Сформовано основні завдання і напрямки їх діяльності, серед яких - надання інформації, порад, активізаційні та організаційні завдання. Охарактеризовано методи роботи профконсультантів: інформування, індивідуальне та групове консультування. Визначено умови, що сприяють ефективній роботі шкільного профконсультанта - обсяг потрібних знань, володіння певними вміннями.

РОЗДІЛ 5. ВЗАЄМОДІЯ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ У ПРОФОРІЄНТАЦІЙНІЙ РОБОТІ

Педагогічна підготовка батьків до професійного самовизначення старшокласників / Т. Кравченко // Рідна шк. – 2011. – № 7. – С. 3-6. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.

З урахуванням вимог сучасного ринку праці актуалізовано вирішення проблеми професійного самовизначення індивіда як суб'єкта діяльності. Розкрито різні аспекти поняття "професійне самовизначення" та висвітлено особливості професійного самовизначення дітей старшого шкільного віку. Охарактеризовано функціональну діяльність соціальних інститутів, відповідальних за підготовку старшокласників до усвідомленого професійного самовизначення. Розглянуто роль сімейного виховання у підготовці до здійснення самостійного та відповідального професійного вибору. Обґрунтовано необхідність збагачення батьків сукупністю знань, ціннісних пріоритетів і настановлень, вироблення вмінь і навичок, пов'язаних з професійним майбутнім дитини. Визначено принципи організації педагогічної підготовки сімей різного типу до професійного самовизначення старшокласників: гуманізм, співробітництво, партнерство, нарощування виховних впливів.

Сімейне профконсультування як новий вид діяльності сучасного вчителя / О. Олійник // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2011. – № 1. – С. 70-73. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Розкрито особливості роботи сімейного профконсультування з учнями та їх батьками в системі шкільної освіти. Розглянуто найбільш розповсюджені підходи та позиції батьків в родині щодо вибору майбутньої професії дітей. Проаналізовано сутність та специфіку сімейного профконсультування. Досліджено конфліктні ситуації, які викликані неправильною поведінкою батьків. Запропоновано рекомендації щодо проведення бесіди профконсультанта з батьками.

Формування образу професійного майбутнього старшокласників у взаємодії сім'ї та школи / Т. Кравченко // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 3. – С. 5-10. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Визначено зумовленість особистісного самовизначення старшокласника, яка залежить від його активності як суб'єкта власного життя, здатності створювати й скеровувати образ свого майбутнього як особливої форми творення свого Я, свідомої саморегуляції й самореалізації в просторі актуальних і майбутніх життєвих перспектив, мети, програм. Зазначено, що зміст діяльності з вибору майбутньої професії – це побудова образів бажаного майбутнього, особливості усвідомлення себе, своїх особистісних якостей і властивостей, свого місця в системі трудових відносин. Виділено основні функції взаємодії сім'ї та школи в контексті певної проблеми, серед яких – діагностична, прогностична, ціннісна, організаційно-управлінська, рефлексивна.

Література

1. Алєндарь Н. Професійна орієнтація сільських підлітків / Н. Алєндарь // Молодь і ринок. – 2009. – № 9. – С. 89-93. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
2. Артеменко О. Допрофесійна освіта учнів (вихованців) в системі діяльності сучасного позашкільного навчального закладу як шлях до європейських стандартів освіти / О. Артеменко // Рідна шк. : щомісяч. наук.-пед. журн. – 2014. – № 1/2. – С. 22-26. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.
3. Бабко Т.М. Формування готовності учнів основної школи до вибору гуманітарного профілю навчання : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Т. М. Бабко; Ін-т пробл. виховання НАПН України. – К., 2011. – 20 с. – укр.
4. Білик О. Подорож до світу дорослих (профорієнтаційна робота з учнями початкової школи за експериментальною методикою) / О. Білик // Гуманіт. науки. – 2010. – № 1. – С. 82-86. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
5. Бербец В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній роботі в загальноосвітній школі / В Бербец // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету ім.. П. Тичини – 2010 – № 2. – С. 30-37. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
6. Близнюк Т.О. Виховання у старшокласників готовності до вибору професії вчителя : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Т. О. Близнюк;

- Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2012. – 20 с. – укр.
7. Бордакова О. Шкільний профконсультант в освітній системі Польщі / О. Бордакова // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 1. – С. 105-114. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
 8. Васильєва О. Фактори професійного самовизначення особистості в сучасних умовах / О. Васильєва // Наука і освіта. – 2011. – № 1. – С. 19-22. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
 9. Ващенко І. Соціалізація молодших підлітків-вихованців інтернатних закладів засобами профорієнтаційної діяльності / І. Ващенко, Л. Кондрацька // "Гуманіт. вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди" : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 25. – С. 247-255. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
 10. Вінтюк Ю.В. Усвідомлення старшокласниками стану власного здоров'я як умова адекватного професійного самовизначення : автореф. дис. канд. психол. наук : 19.00.07 / Ю. В. Вінтюк; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – О., 2011. – 20 с. – укр.
 11. Гнілуша Н. Моделювання профорієнтаційної роботи у вивченні біології в старших класах [Текст] / Н. Гнілуша // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. / Криворіз. держ. пед. ун-т. - Кривий Ріг : КДПУ, 2011. - Вип. 33. - С. 288-298 : іл. - Бібліогр.: с. 298 (6 назв) – укр.
 12. Грабчак О.В. Формування професійних домагань старшокласників у процесі профорієнтаційної роботи : дис. канд. пед. наук : [спец.] 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Грабчак Олена Валентинівна; Хмельницький нац. ун- т. – Хмельницький, 2012. – 240 с.: дод. – Бібліогр.: с.175- 201 (304 назв.) – укр.
 13. Голубкова Н. Співпраця з бізнесом як напрям партнерства американської школи та громади / Н. Голубкова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2011. – № 1. – С. 172-181. – Бібліогр.: 16 назв. – укр.
 14. Гончарова Н.О. Психологічні особливості старших підлітків з низьким рівнем навчальних досягнень в умовах профорієнтації: Автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Н.О. Гончарова ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. — К., 2007. — 22 с. — укр.
 15. Грещук А. Можливості Рівненського міського центру зайнятості у профорієнтаційній роботі з учнівською молоддю / А. Грещук // Нова пед. думка. – 2010. – № 4. – С. 143-144. – укр.
 16. Закатнов Д. Концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2011. – № 1. – С. 39-42. – укр.
 17. Закатнов Д. Прогностична модель системи профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2009. – № 1. – С. 23-27. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
 18. Закатнов Д. Професійна орієнтація у підготовці учнівської молоді до зайнятості / Д. Закатнов // Проф.-техн. освіта. – 2014. – № 2. – С. 58-60. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

- 19.Закатнов Д. Профорієнтаційна направленість загальношкільної підготовки молоді / Д. Закатнов // Постметодика – 2008 – № 2. – С.29-32. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
- 20.Закатнов Д. О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення: монографія. / Д. О. Закатнов. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160 с. — укр.
- 21.Зотова О. Професійна орієнтація учнів у навчально-виховній діяльності сільських закладів освіти / О. Зотова // Рідна школа – 2011 – № 12. – С.54-59. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
- 22.Іваненко Р. В. Організаційно-педагогічні умови професійної орієнтації старшокласників на медичні спеціальності: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Іваненко Руслана Валеріївна. – Вінниця, 2008. – 279 с. – укр.
- 23.Іваньо Ю. Визначення рівнів готовності школярів до вибору професії типу «людина – художній образ» як проблема педагогічної діагностики / Ю. Ю. Іваньо // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. – 2012. – № 3. – С. 183-188. – Бібліогр.: 13 назв. – укр.
- 24.Іваньо Ю. Підготовка учнів 8-9 класів до вибору професій типу «людина - художній образ» у взаємодії загальноосвітньої школи та коледжу мистецтв : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.07 / Ю. Іваньо; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2011. – 20 с. – укр.
- 25.Іваньо Ю. Професійні проби як засіб підготовки школярів до вибору майбутньої професії типу «людина – художній образ» / Ю. Іваньо // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту. Сер. Педагогіка. – 2011. – № 2. – С. 211-217. – Бібліогр.: 10 назв. – укр.
- 26.Іговська О. Проект «Модель компонентно орієнтованого навчального закладу». Профорієнтаційна школа з багатопрофільним навчанням / О. Іговська // Директор школи, ліцею, гімназії – 2009 – № 6. – С. 179-189. - Бібліогр.: 6 назв. – укр.
- 27.Калінська А. Змістова структура готовності старшокласників до професійного вибору в галузі економіки та підприємництва / А. Калінська // Педагогіка і психологія. – 2011. – № 4. – С. 20-28. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.
- 28.Кашкарьова Л. Р. Профорієнтація та профвідбір: навч.-метод. комплекс для студ. спец. «Практична психологія» / Л. Р. Кашкарьова; Бердян. держ. пед. ун-т. – 2-ге вид., доповн. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 197 с. – Бібліогр.: с. 144-155 – укр.
- 29.Козак Т.Б. Професійна підготовка старшокласників у закладах середньої освіти другого ступеня Німеччини: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. Б. Козак; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Т., 2011. – 20 с. – укр.
- 30.Коляда А.М. Підготовка старшокласників шкіл сільської місцевості до фермерської діяльності в умовах профільного навчання : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / А. М. Коляда; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2011. – 20 с. – укр.

31. Коляновська М. С. Формування професійних намірів старшокласників у процесі художньо-трудової підготовки : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / М. С. Коляновська; НАПН України, Ін-т педагогіки. – К., 2012. – 18 с. – укр.
32. Кравченко Т. Педагогічна підготовка батьків до професійного самовизначення старшокласників / Т. Кравченко // Рідна шк. – 2011. – № 7. – С. 3-6. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.
33. Кравченко Т. Формування образу професійного майбутнього старшокласників у взаємодії сім'ї та школи / Т. Кравченко // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 3. – С. 5-10. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
34. Кузів М.З. Професійна орієнтація учнівської молоді в Німеччині й Україні в умовах ринку праці (порівняльний аналіз) [Рукопис] : дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Кузів Марія Зіновіївна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів, 2010. - 286 с. : табл., рис. - Бібліогр.: с. 266-286. – укр.
35. Леськів, В. Трудове навчання і професійна орієнтація в загальноосвітній школі / В. Леськів, Д. Леськів // Молодь і ринок – 2011 – № 5. – С.104-106. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
36. Липова Л. Профільне навчання і проблеми соціалізації випускників / Л. Липова, П. Замаскіна, В. Малишев // Шлях освіти – 2008. – № 1– С. 38-41. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.
37. Литвинова Н. Профорієнтація як засіб підготовки учнівської молоді до праці / Н. Литвинова // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2007. – № 3. – С. 200-210. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
38. Мартинець Л. Проектна діяльність у професійному становленні старшокласників. Програма факультативного курсу / Л. Мартинець // Виховна робота в школі. – 2011. – № 2. – С. 41-55. – укр.
39. Мартинова С. Профорієнтаційна робота як напрямок професійної діяльності соціального педагога у загальноосвітньому закладі / С. Мартинова // Вісн. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Корекц. педагогіка і психологія. – 2011. – Вип. 3. – С. 111-114. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.
40. Мельник О. Науково-методичні засади підготовки учнів 10-11 класів до професійного самовизначення у процесі профільного навчання / О. Мельник // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету – 2008 – № 22. – С. 62-67. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
41. Меркулова С. Організація цілеспрямованої і систематичної профорієнтаційної роботи - основа забезпечення країни професійними педагогічними кадрами / С. Меркулова // Нова пед. думка. – 2008. – № 2. – С. 84-89. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
42. Моштук В.В. Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи : навч. посіб. для підгот. фахівців освіт.-кваліфікац. рівня «Бакалавр» на пряму підгот. 6.010100 ПМСО «Трудове навчання» / В.В. Моштук, В.І. Терес; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. – Дрогобич : Вид. від. ДДПУ ім. Івана Франка, 2014. – 204 с. – Бібліогр.: с. 202-204 – укр.

43. Мрук М. Особливості підготовки вчителя технологій та креслення до профорієнтаційної роботи / М. Мрук // Нова пед. думка. – 2012. – № 1. – С. 250-252. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
44. Негривода О. Розвиток мотивації майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи зі старшокласниками / О. Негривода // Наука і освіта. – 2010. – № 8. – С. 95-99. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.
45. Негривода О.В. Підготовка майбутніх учителів до професійно орієнтаційної роботи зі старшокласниками : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Негривода Олена Олексіївна ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, держ. закл. "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". - Одеса : [Б. в.], 2012. - 255 с. + 1 ел. опт. диск (CD-ROM). – Бібліогр.: с. 162-185. – укр.
46. Недільська І. Співпраця класного керівника, учнів і батьків із профілізацією класу / І. Недільська // Виховна робота в школі. – 2011. – № 2. – С. 12-15 – укр.
47. Олійник О. Сімейне профконсультування як новий вид діяльності сучасного вчителя / О. Олійник // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2011. – № 1. – С. 70-73. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
48. Олійник В. Ти і твій вибір : (інтелектуальна профорієнтаційна гра) / В. Олійник // Виховна робота в школі. – 2011. – № 2. – С. 20-22 – укр.
49. Омельченко Г. Профорієнтація і професійний профіль / Г. Омельченко // Дир. шк., ліцею, гімназії. – 2008. – № 3. – С. 95-97. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.
50. Петрушанко Н. М. Формування інтересу учнів до професій побутового обслуговування у процесі допрофільної підготовки : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Н. М. Петрушанко; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т.Г. Шевченка. – Чернігів, 2012. – 20 с. – укр.
51. Піддячий І. Історичні передумови і теоретичні засади профорієнтації школярів / І. Піддячий // Педагогіка і психологія: вісник АПН України – 2006 – № 3. – С. 29-36. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
52. Поліщук Д. Профорієнтація як чинник підвищення освітнього потенціалу національної економіки / Д. Поліщук // Пробл. науки. – 2012. – № 4. – С. 7-10. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
53. Процко Х.В. Підготовка майбутніх учителів технологій до профорієнтаційної роботи у загальноосвітній школі : автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02 / Х. В. Процко; Чернігів. держ. пед. ун-т ім. Т.Г.Шевченка. – Чернігів, 2009. – 20 с. – укр.
54. Пономаренко О. Особливості профорієнтаційної роботи у навчальних закладах Великої Британії / О. Пономаренко // Вища шк. – 2011. – № 3. – С. 69-77. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.
55. Розіна Н. Аспекти професійного самовизначення старшокласників / Н. Розіна // Пед. вісн. – 2011. – № 4. – С. 25-28. – укр.
56. Рондяк Л. Профорієнтаційна робота з учнями молодшого шкільного віку як засіб формування соціальної компетенції особистості / Л. Рондяк //

- Вісн. Львів. ун-ту. Сер. пед. – 2006. – Вип. 21, ч. 2. – С. 154-161. –
Бібліогр.: 6 назв. – укр.
- 57.Сергеєва Т. Діяльність класного керівника щодо формування системи
смысло-життєвих цінностей у старшокласників / Т. Сергеєва //
Таврійський вісник освіти. – 2011. – №2. – С. 182-187. – Бібліогр.: 7 назв –
укр.
- 58.Стражнікова І. Діагностика готовності старшокласників сучасної
загальноосвітньої школи до професійного самовизначення / І.
Стражнікова // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2009р.
– № 5. – С. 201-205. – Бібліогр.: 15 назв. – укр.
59. Сотніков В. Система взаємодії вищих і загальноосвітніх навчальних
закладів в процесі ЗНО / В. Сотніков // Наша шк. – 2012. – № 3. – С. 44-
46. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
- 60.Турчина Л.О. Педагогічні умови підготовки старшокласників до вибору
професії в умовах профільного навчання: автореф. дис. канд. пед. наук :
13.00.07 / Л. О. Турчина; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. — Луганськ,
2011. — 20 с. — укр.
- 61.Туташинський В.І. Організаційно-педагогічні умови професійної
орієнтації учнів у процесі профільного навчання з технологій : автореф.
дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / В. І. Туташинський; НАПН України, Ін-т
педагогіки. – К., 2012. – 19 с. – укр.
62. Унтілова Е. Педагогічні умови профорієнтаційної роботи в початковій
школі / Е. Унтілова // Наука і освіта. – 2011. – № 4. – С. 445-448. –
Бібліогр.: 11 назв. – укр.
- 63.Філатова Н. Використання сучасних освітніх технологій в
профорієнтаційній роботі загальноосвітнього навчального закладу / Н.
Філатова // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру НАПН
України. – 2013. – № 1/2(Психологія і педагогіка. – С. 231-236.
- 64.Філатова Н. Психолого-педагогічний супровід профорієнтаційної
діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах: поняття та сутність /
Н. Філатова // Наука і освіта. – 2012. – № 7. – С. 175-179. – Бібліогр.: 17
назв. – укр.
- 65.Форноляк І. Психологічні особливості професійно-орієнтованої динаміки /
І. Форноляк // Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2011. – № 2. –
С. 126-130. – Бібліогр.: 12 назв. – укр.
- 66.Хміль О. Професійна орієнтація в системі середньої освіти (французький
досвід) / О. Хміль // Молодь і ринок. – 2011. – № 3. – С. 114-118. –
Бібліогр.: 5 назв. – укр.
- 67.Цехмістер Я. Модель професійної орієнтації старшокласників на медичні
спеціальності: з досвіду роботи українського медичного ліцею
Національного медичного університету імені О. О. Богомольця / Я.
Цехмістер, Р. Іваненко, Л. Переймибіда // Директор школи, ліцею, гімназії
: Всеукр. наук.-практ. журн. – 2010. – № 5. – С. 161-166. – Бібліогр.: 19
назв.

68. Черевань І. Профорієнтація, трудове навчання, продуктивна праця учнів середніх шкіл України у 80-х рр. ХХ ст. / І. Черевань // Пробл. інж.-пед. освіти. – 2012. – № 36. – С. 246-249. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
69. Шліхта Г. Зміст, форми та методи формування готовності майбутнього вчителя інформатики до профорієнтаційної діяльності із старшокласниками / Г. Шліхта // Нова педагогічна думка – 2008 – № 2. – С. 108-112. – Бібліогр.: 3 назв. – укр.
70. Штурмак М. Профессиональное самоопределение старших школьников: новые возможности / М. Штурмак // Воспитание школьников : теорет. и науч.-метод. журн. - 2013. - № 1. - С. 35-38. – Библиогр.: 5 назв. – рус.
71. Яворська Г.Х. Професійно орієнтаційна робота зі старшокласниками : монографія / Г. Х. Яворська, О. О. Негривода. – О. : Вид. Букаєв В.В., 2012. – 165 с. – Бібліогр.: с. 95-113. – укр.
72. Янцур М. Підготовка майбутніх учителів технологій до використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній роботі з учнями [Текст] / М. Янцур // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: збірник наукових праць : наук. записки Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне : РДГУ, 2013. – Вип. 7 (50). – С. 209-214. – Бібліогр.: 26 назв – укр.